

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Werking Interbestuurlijk Overleg Zuid-West-Vlaanderen

Samenvatting

Sinds de goedkeuring van de interbestuurlijke samenwerkingsovereenkomst Zuid-West-Vlaanderen tussen de Vlaamse Regering, de provincie West-Vlaanderen en de Intercommunale Leiedal namens de steden en gemeenten (VR 2019 1907) is verder ingezet op de regionale werking en het interbestuurlijk overleg (IBO) Zuid-West-Vlaanderen.

Het IBO staat als interbestuurlijk overlegplatform in voor afstemming en coördinatie over complexe ruimtelijke opgaven met regionale relevantie, alsook voor de afstemming en coördinatie tussen de regionale acties onderling. De drie betrokken bestuursniveaus maken in het IBO waar nodig afspraken zodat een maximale politieke gedragenheid mogelijk wordt. De afstemming en coördinatie op het IBO gebeurt ter voorbereiding van de besluitvorming door de bevoegde overheidsorganen.

In voorliggende mededeling wordt kort ingegaan op de voortgang en mijlpalen die binnen het IBO zijn gerealiseerd. De voortzetting van deze werking is van belang om zo verder vorm te kunnen geven aan het interbestuurlijk engagement rond de geïntegreerde opname van complexe ruimtelijke opgaven. Dit gebeurt aan de hand van een verder doorgedreven realisatiegerichte aanpak voor de verschillende acties en de wens om interbestuurlijk samen te werken aan een versnelde realisatie op het terrein.

Het Interbestuurlijk Overleg (IBO) Zuid-West-Vlaanderen van 19 april 2024 ging akkoord met de nota 'Werking Contrei' (zie bijlage) en het schema van de werking van het IBO, met inbegrip van een gelijkwaardige samenwerking tussen de drie bestuursniveaus. De nota 'Werking Contrei' is

1. HISTORIEK EN SITUERING

In 2018 werd een jarenlange interbestuurlijke regiowerking rond ruimtelijke thema's via strategische projecten als Rekoever (focus op openbaar vervoer) en Groene Sporen (focus op het blauw-groene netwerk), onder noemer Contrei, samengebracht tot één geïntegreerde Ruimtelijke visie voor regio Zuid-West-Vlaanderen. De regiovisie Contrei omvat een strategisch kader voor ruimtelijke ontwikkelingen, gebaseerd op drie krachtlijnen: kwalitatief ontwikkelen van het blauw-groene netwerk, versterken van kernen en stedelijk netwerk, en het activeren van productieve landschappen.

Vanuit dit proces is bij de Vlaamse en lokale partners de behoefte ontstaan om in de regio op een meer structurele en geïntegreerde manier samen te werken met tot doel de ruimtelijke ambities van en voor deze regio ook daadwerkelijk samen uit te voeren. In 2019 werd hiervoor de interbestuurlijke samenwerkingsovereenkomst over de gezamenlijke geïntegreerde realisatie van regionale acties in de

regio Zuid-West-Vlaanderen afgesloten tussen de Vlaamse Regering, de deputatie van de provincie West-Vlaanderen en de intercommunale Leiedal als vertegenwoordiger van de 13 steden en gemeenten in de regio Zuid-West-Vlaanderen (VR 2019 1907 DOC.0156).

Bij de ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst engageerden de partners zich om, op basis van een geïntegreerde visie op ruimtelijke ontwikkeling en mobiliteitsbeleid, de regionale uitdagingen aan te pakken door prioritair een doorstart te geven aan **8 regionale acties**. Daarbij wordt rekening gehouden met de grote meerwaarde voor de regio, het belang voor de verschillende Vlaamse en lokale partners, de noodzaak tot geïntegreerde aanpak en samenwerking, de aandacht voor vernieuwende thema's en de focus op realisatiegerichtheid.

1. Geïntegreerde aanpak van de basisbereikbaarheid en het (gewenst) ruimtelijk kader
2. Geïntegreerde opmaak en uitvoering van een activerings- en herstructureringsstrategie voor (watergebonden) bedrijvigheid
3. Activeren van productieve landschappen waarbij gezocht wordt naar de ontwikkelingsmogelijkheden voor landbouw met inbegrip van synergiën, verwevenheid en meervoudig ruimtegebruik in de open ruimte
4. Geïntegreerde aanpak van de Leievallei van Wervik tot Deinze, in afstemming met Vlaamse (Seine-Schelde, vervoerregio's, AGNAS...) en lokale processen
5. Geïntegreerde regionale strategie voor de kleinhandel in de regio Zuid-West-Vlaanderen in functie van het versterken van kernen en stedelijk netwerk
6. Geïntegreerde aanpak van het planproces K-R8 in relatie tot het multimodaal en complementair ontwikkelen van de ontwikkelingspolen in het stedelijk netwerk
7. Geïntegreerde aanpak van het complex project voor de 'Opwaardering en/of aanpassing van het kanaal Bossuit-Kortrijk voor klasse Va-schepen'
8. Onderzoek naar de potenties en draagkracht van de omgeving van de luchthaven Kortrijk-Wevelgem

2. VOORTGANG EN MIJLPALEN

Volgende **beslissingen** zijn sinds 19 juli 2019 door de Vlaamse Regering genomen in relatie tot het gebiedsprogramma Zuid-West-Vlaanderen:

- In 2019 werd de interbestuurlijke samenwerkingsovereenkomst over de gezamenlijke en geïntegreerde realisatie van regionale acties in de regio Zuid-West-Vlaanderen afgesloten tussen de Vlaamse Regering, de deputatie van de provincie West-Vlaanderen en de intercommunale Leiedal als vertegenwoordiger van de 13 steden en gemeenten in de regio Zuid-West-Vlaanderen (Vlaamse Regering van 19 juli 2019).
- Op 19 juli 2019 keurde de Vlaamse Regering de eerste startnota van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) K-R8 goed. Hiermee werd het geïntegreerd planproces formeel opgestart om de leefbaarheid van de omgeving Hoog Kortrijk en Kortrijk-Oost te verbeteren. Op 26 februari 2021 keurde de Vlaamse Regering de verfijnde startnota van het GRUP K-R8 goed. N.a.v. de inspraakreacties op de startnota van 2019 schuift de verfijnde startnota het verbeteren van de leefbaarheid nog meer naar voor als centrale doelstelling.
- Op 19 maart 2021 nam de Vlaamse Regering akte van het ontwerp geïntegreerd onderzoek en het voorontwerp voorkeursbesluit van het complex project PLAN B-K.
- Op 24 september 2021 besliste de Vlaamse Regering over het geïntegreerd plan Seine Schelde en het versnellen van Rivierherstel Leie. De Vlaamse Regering nam kennis van de stand van zaken van het geïntegreerde plan Seine-Schelde voor de Leie-as (luik 'binnenvaart' en luik 'rivierherstel'). Om de effectieve realisatie van de vooropgestelde watergebonden, terrestrische natuur in het kader van Rivierherstel Leie te versnellen, keurde de Vlaamse Regering een aantal bijstellingen goed op het vlak van projectgebieden, timing en flankerend beleid.

- Op 19 november 2021 deelde de Vlaamse Regering mee dat gouverneurs van Oost- en West-Vlaanderen werden aangesteld als intendanten voor het dossier rivierherstel Leie - Seine-Schelde. De intendanten rapporteerden op de Vlaamse Regering van 15 juli 2022 en 13 januari 2023.
- Op 15 juli 2022 keurde de Vlaamse Regering de startnota goed voor de opmaak van het GRUP 'Optimalisatie N8 in het Schelde-Leie interfluvium' met het oog een structurele oplossing van de mobiliteitsproblematiek van het traject tussen Avelgem en Zwevegem.
- Op 30 juni 2023 nam de Vlaamse Regering een principiële beslissing over de voortgang van het GRUP K-R8. De Vlaamse Regering bevestigde de plandoelstellingen van het GRUP en nam een aantal inhoudelijke keuzes en uitgangspunten die meegenomen worden in het verdere onderzoek en bij de opmaak van het GRUP. Een politieke stuurgroep K-R8 werd opgericht.
- Op 14 juli 2023 keurde de Vlaamse Regering de startnota goed voor de opmaak van het AGNAS GRUP Leievallei van Wielsbeke tot Deinze. Het plan wil enerzijds zorgen voor de bestemming van bijkomende natuurgebieden in de vallei van de Leie, waarbinnen conform de opties van het project rivierherstel Leie watergebonden terrestrische natuur gerealiseerd kan worden, en anderzijds de gebieden die behouden blijven voor landbouw afbakenen en differentiëren.
- Op 26 januari 2024 keurde de Vlaamse Regering het ontwerp van voorkeursbesluit voor het complexe project "Opwaardering en/of aanpassing van het kanaal Bossuit-Kortrijk voor klasse Va-schepen" (PLAN B-K) goed.
- Op 31 mei 2024 duidde de Vlaamse Regering een aantal watergevoelige openruimtegebieden principieel definitief aan. Na advies van de Raad van State zullen deze gebieden definitief worden aangeduid. Een aantal van deze watergevoelige openruimtegebieden situeren zich in het werkingsgebied van het IBO.

Na het afsluiten van de interbestuurlijke samenwerkingsovereenkomst Zuid-West-Vlaanderen van 2019 werden volgende **overeenkomsten** afgesloten:

- Op 28 maart 2022 werd een protocolovereenkomst in het kader van de Lokale Gebiedsdeal Droogte afgesloten door de 'gebiedscoalitie Leievallei' (stad Wervik, stad Menen, gemeente Wevelgem, stad Kortrijk, gemeente Kuurne, stad Harelbeke, stad Waregem, gemeente Wielsbeke, gemeente Dentergem, gemeente Zulte, stad Deinze, provincies West- en Oost-Vlaanderen, intercommunales Leiedal, WVI en Veneco). Dezelfde gebiedscoalitie bekijkt hoe op langere termijn meer structureel kan samengewerkt worden aan een geïntegreerd programma voor de Leievallei.
- Op 30 augustus 2022 werd het Economisch Netwerk Seine Schelde (eNES) officieel gelanceerd met de ondertekening van een intentieverklaring door de betrokken partners (Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, De Vlaamse Waterweg, Kenniscentrum Binnenvaart Vlaanderen, POM Oost- en West-Vlaanderen, Kamer van Koophandel Oost- en West-Vlaanderen, provincies Oost- en West-Vlaanderen, intercommunales Solva, Leiedal, Veneco en WVI, Netwerk De Vlaamse Waterweg, Agentschap Innoveren en Ondernemen, Departement Mobiliteit en Openbare Werken, Departement Omgeving).

Vanuit een jaarlijkse actualisatie van het **regionale actieprogramma** binnen het IBO wordt beslist welke (bijkomende) regionale acties een doorstart behoeven. Eventuele bijkomende regionale acties met doorstart betekenen geen wijziging van de overeenkomst. Voor de regionale acties en/of voor eventuele bijkomende regionale acties kan een afzonderlijk akkoord worden afgesloten. De jaarlijkse evaluatie wordt besproken op het IBO, met terugkoppeling naar de betrokken besturen. Bij belangrijke wijzigingen en/of nieuwe regionale acties met doorstart wordt voorzien in een mededeling aan de Vlaamse Regering.

Op het IBO van 17 maart 2023 werd tot een algemeen akkoord gekomen om de bouwshift als een volwaardige **bijkomende regionale actie** op te nemen in de werking van het IBO:

9. Operationaliseren van de bouwshift in Zuid-West-Vlaanderen.

Het IBO onderstreepte hierbij ook het belang van verdere afstemming met de vervoerregio Kortrijk. Een geïntegreerde benadering is van belang, waarbij de ruimte en mobiliteit volwaardig op elkaar worden afgestemd.

Voor meer informatie over de regionale acties van het IBO wordt verwezen naar de website <https://www.leiedal.be/interbestuurlijkesamenwerking>, waar er voor elk van de 9 regionale acties een fiche is te raadplegen met de laatste stand van zaken.

3. WERKING IBO ZUID-WEST-VLAANDEREN (CONTREI)

Het IBO kende haar ontstaan vanuit de noodzaak tot beleidsmatige afstemming en coördinatie over een aantal regionale processen en projecten. De meerwaarde van het IBO wordt dan ook gevormd door het samenbrengen van de lokale en hogere overheden.

De afstemming en coördinatie tussen Vlaanderen, provincie West-Vlaanderen en de 13 lokale besturen in de regio Zuid-West-Vlaanderen over gedeelde ruimtelijke beleidsopgaven (omgevingsopgaven) via het IBO zorgde op een aantal vlakken voor een versnelde doorwerking en uitrol van het omgevingsbeleid en heeft zijn meerwaarde getoond. Ook stond het IBO onder meer in voor het bewaken van de voortgang van de regionale acties, gecoördineerde besluitvorming, het waarborgen van een geïntegreerde aanpak, het ontwikkelen van (ruimtelijke) kwaliteit, het kaderen en aftoetsen aan de ruimtelijke krachtlijnen van de Ruimtelijke visie voor de regio van Leie en Schelde en andere (in opmaak zijnde) beleidsvisies en -plannen.

Op het IBO werden afspraken gemaakt tussen de 3 beleidsniveaus, ter voorbereiding van de besluitvorming door de bevoegde overheids- en bestuursorganen. Zo werden het complex project PLAN B-K en het GRUP K-R8 op elkaar afgestemd (waarbij de doortrekking R8 Kortrijk-Kuurne uit het complex project werd gelicht), werd het regionaal standpunt omtrent PLAN B-K besproken, werden interbestuurlijke afspraken gemaakt over de opname van het gebiedsprogramma voor de regionale pool Wevelgem-Kortrijk (waarbij het gebied Ter Biest als openruimtegebied wordt behouden), werd detailhandel in de regio geïntegreerd bekeken in functie van het versterken van kernen en het stedelijk netwerk, werd een realisatiegerichte aanpak binnen het Economisch Netwerk Seine Schelde vooropgesteld en het thema van de bouwshift bijkomend op de agenda van het IBO geplaatst, etc.

Een evaluatie over de opzet en doel van het IBO heeft geleid tot een meer bottom-up benadering van het IBO, waarbij de agenda wordt voorbereid met input vanuit alle bestuurlijke niveaus en waarbij het IBO samenkomt wanneer afstemming noodzakelijk is vanuit het regionale gebiedsprogramma. Om de realisatiegerichtheid van de acties te verhogen, wordt ook meer gestreefd naar duidelijke engagementen, die vervolgens per regionale actie en via het eigen proces en de betrokken partners verder worden geconcretiseerd en opgepakt.

De werking van het IBO kent een pilootfunctie in Vlaanderen. Gezien de traditie van samenwerking en de gevorderde fase in de regionale werking wordt de regio als voorbeeld genomen of kan de regio inspirerend werken of wordt de regio als case geselecteerd binnen Vlaamse ruimtelijke onderzoekstrajecten. Voorbeelden hiervan zijn de afgesloten interbestuurlijke samenwerkingsovereenkomst Zuid-West-Vlaanderen an sich, de opname van Contrei als case in het onderzoek naar het instrument Regiodeal, de afstemming tussen mobiliteit en ruimte in het kader van de vervoerregiowerking, ...

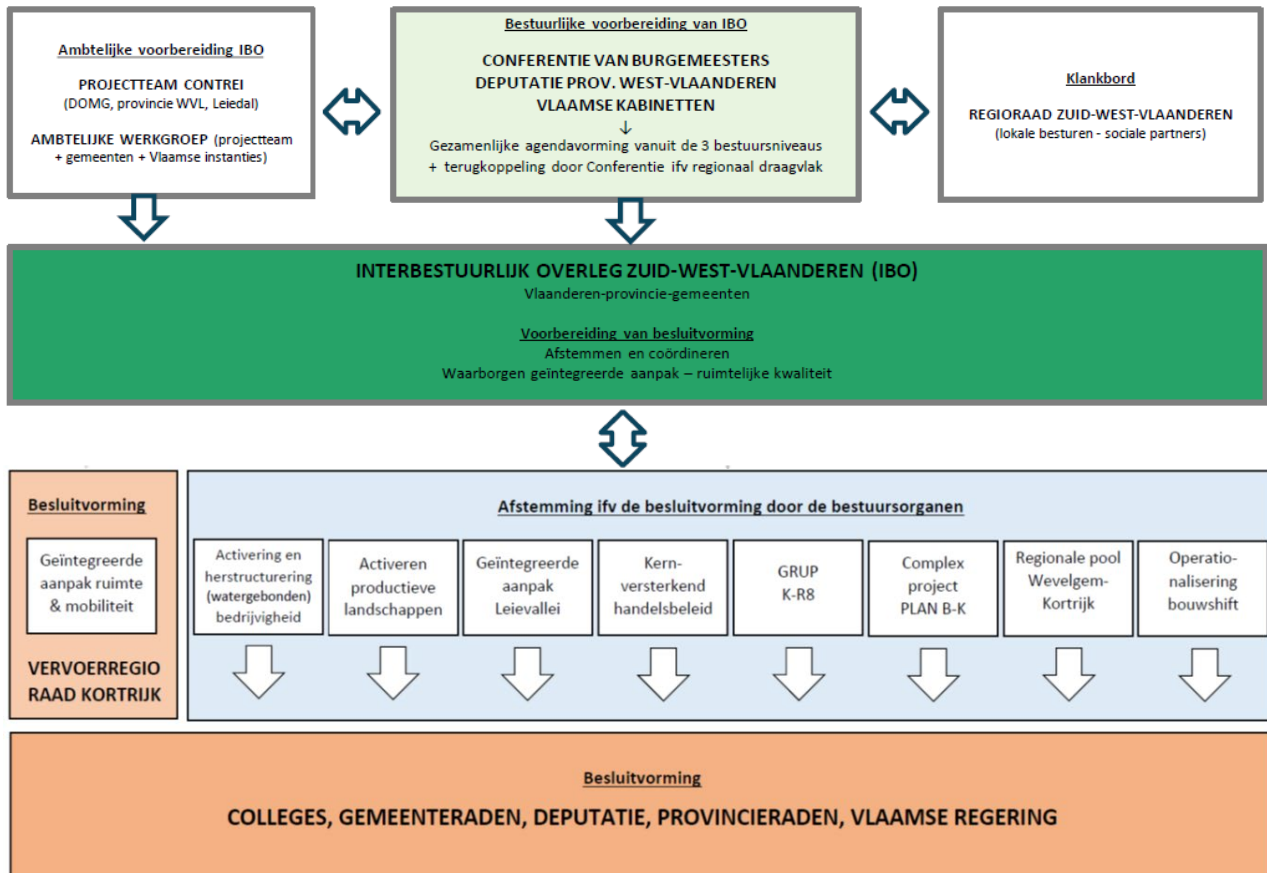
Het projectteam Contrei zorgt voor een continue evaluatie van de werking van het IBO. Dit omvat bv. ook het bewaken van een evenwaardig aandacht voor het stedelijke en landelijke gebied.

IBO Afstemming & coördinatie	
07/10/2016	<ul style="list-style-type: none"> • Opzet en afspraken IBO • Stand van zaken strategisch project REKOVER+ • Complex project Hoog Kortrijk (K-R8): scope en afstemming met andere processen • Dossier Ikea Wevelgem Ter Biest en grootschalige retail in de regio • Overzicht en bespreking regionale weginfrastructuurprojecten
20/01/2017	<ul style="list-style-type: none"> • Stand van zaken Ruimtelijke visie voor de regio van Leie en Schelde • Complex project Hoog Kortrijk (K-R8): voorbereiding startbeslissing • Seine Schelde project en complex project kanaal Bossuit-Kortrijk: afstemming ifv voorbereiding startbeslissing
30/06/2017	<ul style="list-style-type: none"> • Goedkeuring nota opzet en werking IBO dd. 13/06/2017 • Stand van zaken Ruimtelijke visie voor de regio van Leie en Schelde • Complex project K-R8: afspraken verkenningfase (bestuurlijke samenkomst, voorzorgsprincipe, communicatie/participatie) • Afstemming n.a.v. plan-MER Ikea Wevelgem Ter Biest • Vraag naar onderzoek kleinhandel in de regio
01/12/2017	<ul style="list-style-type: none"> • Stand van zaken Ruimtelijke visie voor de regio van Leie en Schelde • Bespreking onderzoek kleinhandel in de regio • Bespreking aanpak herstructurering watergebonden bedrijvigheid • Complex project K-R8 • Plan-MER Ikea Wevelgem Ter Biest • Complex project kanaal Bossuit-Kortrijk (PLAN B-K)
01/06/2018	<ul style="list-style-type: none"> • Besluitvorming Ruimtelijke visie voor de regio van Leie en Schelde • Bijsturing werking IBO • Bespreking 8 regionale acties met doorstart • Grensoverschrijdend actieprogramma
03/05/2019	<ul style="list-style-type: none"> • Opzet en werking van en rond het IBO • Afspraken grensoverschrijdend overleg en acties • Samenwerkingsovereenkomst Zuid-West-Vlaanderen (in voorbereiding) en regionale acties met doorstart
29/11/2019	<ul style="list-style-type: none"> • Doelstellingen interbestuurlijke samenwerkingsovereenkomst Zuid-West-Vlaanderen • Brochure regionale werking rond ruimtelijke projecten • Bespreking 8 regionale acties met doorstart
29/05/2020	<ul style="list-style-type: none"> • Communicatie regionale samenwerking • Intergemeentelijke ruimtelijke beleidsplanning • Bespreking 8 regionale acties met doorstart
19/03/2021	<ul style="list-style-type: none"> • Afstemming van het complex project PLAN B-K & het GRUP K-R8 (proces, fasering werken R8, geïntegreerde aanpak, inhoudelijke en juridische interferenties, ...)
17/12/2021	<ul style="list-style-type: none"> • Regionale pool Wevelgem-Kortrijk: interbestuurlijke afspraken o.b.v. de resultaten van het ontwerpend onderzoek & gevoerde overleg • Besluitvorming rivierherstel Leie (VR 24/09/2021) & voorbereiding Lokale Gebiedsdeal Leievallei Wervik-Deinze
17/03/2023	<ul style="list-style-type: none"> • Voortgang complex project PLAN B-K – regionaal standpunt • Economisch Netwerk Seine Schelde: realisatiegerichte aanpak • Geïntegreerde aanpak vervoerregio Kortrijk: afstemming mobiliteit & ruimte • Opname thema bouwshift op de agenda van het IBO

De dagdagelijkse werking van het IBO wordt opgenomen door het projectteam Contrei (Departement Omgeving, provincie West-Vlaanderen en intercommunale Leiedal). Elke samenkomst van het IBO wordt voorbereid en aangestuurd door het projectteam Contrei, samen met de ambtelijke werkgroep van het IBO. De samenstelling van deze werkgroep wordt telkens bepaald op basis van de agenda van het IBO.

De overkoepelende werking van en rond het IBO heeft geleid tot een structurele samenwerking en

afstemming tussen het Departement Omgeving, de provincie West-Vlaanderen en de intercommunale Leiedal (als vertegenwoordiger van de 13 steden en gemeenten). Via het maandelijks overleg en afstemming op het projectteam Contrei wordt de afstemming tussen diverse (regionale) projecten en thema's in de regio bewaakt. Op de ambtelijke werkgroep is verder afgestemd met andere Vlaamse instanties, steden en gemeenten, etc.

Vandaag wordt vanuit het IBO in functie van de voortzetting van de werking een verdere focus gevraagd op de afstemming tussen de 3 beleidsniveaus en de afstemming van regionale acties onderling. Informatieve agendapunten zijn te beperken.

De kernopdracht van het IBO omvat immers het interbestuurlijk afstemmen en coördineren ter voorbereiding van de besluitvorming die is te nemen door de bevoegde overheidsorganen. Het IBO focust zich ook op de afstemming tussen de verschillende regionale acties en projecten onderling. Beslissingen over het regionale project zelf worden genomen binnen de overleg- en beslisorganen van het project in kwestie. In die zin buigt het IBO zich niet over de besluitvorming zelf, maar is het in hoofdzaak de opdracht van het IBO om af te stemmen over complexe opgaven met regionale relevantie waarover nog interbestuurlijke afspraken zijn te maken en/of nog verdere consensus en draagvlak is te bereiken. Ook grensoverschrijdende aspecten kunnen besproken worden op het IBO, bijkomende partners kunnen hierbij deelnemen.

4. VERDERE AANPAK

De werking van het IBO, met het Interbestuurlijk Overleg, de voorbereiding vanuit de ambtelijke werkgroep en aansturing door het projectteam Contrei, wordt voortgezet gezien de reeds geleverde meerwaarden en de verdere noodzaak tot interbestuurlijke afstemming over een aantal Vlaamse en regionale processen. Met de **voortzetting van de werking** wordt verder vormgegeven aan het interbestuurlijk engagement rond de geïntegreerde opname van complexe ruimtelijke opgaven. De

Ruimtelijke visie voor de regio van Leie en Schelde (CONTREI) wordt hierbij blijvend onderschreven als verbindend en verbeeldend kader voor de verdere geïntegreerde samenwerking en afstemming.

De **kernopdracht van het IBO** als interbestuurlijk overlegplatform is afstemming en coördinatie over complexe ruimtelijke opgaven met regionale relevantie alsook de afstemming tussen de regionale acties onderling.

Het overkoepelend bewaken van de afstemming en coördinatie van de 9 acties wordt verder opgenomen vanuit de werking rond het IBO (door het projectteam Contrei en de ambtelijke werkgroep van het IBO). Zaken waarover nog politieke consensus is te bereiken of politieke afspraken zijn te maken, worden geagendeerd op het IBO. De afstemming en coördinatie op het IBO gebeurt ter voorbereiding van de besluitvorming die (per actie) is te nemen door de bevoegde overheidsorganen.

Binnen de verdere werking wordt een verder doorgedreven **realisatiegerichte aanpak** beoogd, vanuit de wens om interbestuurlijk samen te werken in functie van een versnelde realisatie op het terrein. De regionale acties worden dan ook verder te vertaald in concrete realisatiegerichte deelprojecten die samen het gebiedsprogramma vormen.

Voor elk van de acties en deelprojecten is **interbestuurlijk af te stemmen en te coördineren** welke engagementen en rollen elke betrokken partner kan opnemen. Elke partner neemt hierbij zijn verantwoordelijkheid en stelt zich bereid het nodige instrumentarium in te zetten.

De **geïntegreerde benadering van ruimte en mobiliteit** wordt voortgezet, verder besproken en afgestemd op het IBO. De vervoerregiowerking Kortrijk en de werking van het IBO worden verder op elkaar afgestemd in functie van een structurele samenwerking. Ook de grensoverschrijdende aspecten zijn hierbij te bekijken.

Gelet op het belang van de globale voortgang wordt voorzien in een **rapportering** aan de verschillende overheden. Verder zal de 'permanente' communicatie worden voortgezet en desgevallend per actie initiatief worden genomen.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving,
Omgeving, Energie en Toerisme

Zuhail DEMIR

De Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken,

Lydia PEETERS